

KONGENS FORTJENESTEMEDALJE I GULL TIL VÅR TIDLIGERE STYRELEDER, HANS M. NÆSS.

Av Harald Hvattum

Rundt 100 personer var samlet da Gran Historielag feiret sitt 30-årsjubileum lørdag 3. februar. *Hans M. Næss* var engasjert til å holde foredrag om lagets historie. Som leder gjennom 21 år var han et naturlig valg til dette. Det han imidlertid ikke viste var at historielaget sammen med Vestre Gran Blandede Kor hadde søkt om Kongens Fortjenestemedalje til nettopp han.. Det var assisterende fylkesmann i Oppland, Knut Berg, som sto for overrekkelsen. Etter overrekkelsen var den en rekke hilsninger så vel fra søkerne som fra andre lag og fra familien til Hans M. Næss. - Det er for øvrig ikke første gang at Hans M. Næss mottar hedersbevisninger. Foruten å ha æresmedlemsskap i flere foreninger mottok han i 1999 Hadelandsprisen, en pris utgitt av avisen "Hadeland" etter forslag fra avisens lesere.

Hans M. Næss er født i 1925 i Gran. Etter en tid i forskjellige handverk begynte han på lærerskolen i Elverum, der han avla lærerskoleeksamen i 1950. Etter å ha hatt lærerstillinger ved framhaldsskoler i Nittedal, Bamble, Kolbu, Eina og Vang kom han 34 år gammel i 1959 heim att som lærer ved i Gran framhaldsskole. Etter den tid virket han hele sin yrkeskarriere i skoleverket i Gran, de fleste årene ved Gran Ungdomsskole. Ved siden av læreryrket har Hans M. Næss drevet som gardbruker og bussjåfør.

Det var den store *frivillige* innsatsen Hans M. Næss har lagt ned på et svært bredt felt for det lokale kulturlivet som ble lagt til grunn for søknaden.

En rekke verv og oppgaver i lokalhistorisk arbeid

Helt siden 1960-tallet har Hans M. Næss arbeidet med, og for, lokalhistorien på Hadeland. Det begynte med slektsgranskning og leveranse av slektsopplysninger til en rekke enkeltpersoner i Gran. Etter hvert ble han også trukket inn som foredragsholder ved slektsstevner og andre større familiesammenkomster. I 1960-åra ble det *norskamerikanske* miljøet klar over Næss sine kvalifikasjoner. Det førte etter hvert til mange forespørsler fra Amerika med svar den andre vegen. Etter hvert ble det også slik at Næss ble kontaktet av amerikanere som kom til Hadeland og i mange år har han skaffet amerikanerne kontakt på Hadeland og selv i stor grad reist rundt med dem.

Etter hvert ble han også spurt om å være hadelandsguide for norske enkeltpersoner eller grupper som besøkte bygdene våre. Han møtte gratis opp på busser som kom, men stilte også selv opp som bussjåfør om det var nødvendig.

Gran Historielag ble stiftet i 1976 med Næss som en av stifterne. Alt i 1977 kom han inn i valgkomiteen. I perioden 1978-1982 var han styremedlem og så i hele 21 år (1982-2003) ledet han laget.

Vestoppland Slektshistorielag ble stiftet i 1983. Hans M. Næss har sittet som leder i avdeling Hadeland helt fra starten til dags dato. Lagsarbeidet er organisert slik at lederne i underavdelingene også sitter i hovedstyret. Fra 1991 var han revisor i laget, fra 1995 til 2003 var han kasserer. I 2006 ble han utnevnt til æresmedlem i laget.

Oppland Historielag, stiftet 1980 under navnet Samarbeidsrådet for historielagene i Oppland, er en overbygning over historielagene i Oppland fylke. Hovedoppgavene til dette laget har i alle år vært å gjøre historielagene i fylket kjent med hverandres arbeidsoppgaver, pluss å stå for egne historieorienterte prosjekter. Som leder i Gran Historielag var Hans M. Næss alt fra

starten aktivt med på å forme aktiviteten på de årlige samlingene. Fra 1990 til 1992 var han leder av Samarbeidsrådet.

Landslaget for lokalhistorie er det høyeste leddet i den frivillige historielagsbevegelsen i Norge. Laget ledes av et landsstyre. Hans M. Næss ble i 1997 valgt inn som Oppland og Hedmark fylkers representant i landsstyret, et verv han hadde fram til i 2001. I den påfølgende valgperioden, 2001-2005, var han varamann til det samme styret.

Kontaktforum Hadeland-Amerika ble startet i 2002 for å samle inn informasjon om hadelendinger som hadde utvandret til Amerika. I en alder av 77 år meldte Hans M. Næss seg til tjeneste for å lete fram hadelandsamerikanere i en 150000 stor amerikansk nekrologsamling.

Et langt og aktivt sangerliv

Hans M. Næss har vært, og er fortsatt en viktig ressurs for korbevegelsen generelt og spesielt for *Vestre Gran Blandede Kor*. Fra dette koret ble stiftet i 1952 har han kontinuerlig hatt styreverv og/eller arbeidsoppgaver relatert til driften av koret. Foruten å ha vært korets dirigent i flere år og flere perioder, har han vært bussjåfør, reiseleder og guide på mange sangerstevner og andre turer. For dette er han utnevnt til æresmedlem i koret.

I en alder av 81 år er han aktivt medlem i 3 sangkor på Hadeland.

Hadelandskorene er tilsluttet Norges Korforbund gjennom sitt distriktsledd *Norges Korforbund Vestoppland*. Her hadde Hans M. Næss kassererverv i 30 år. I 1987 ble han utnevnt til æresmedlem forbundet.

I 1990 mottok Hans M. Næss æresmedalje fra *Norges Korforbund*, en utmerkelse som sjelden blir utdelt.

Stor innsats for musikkorpsbevegelsen

Innsatsen for det lokale korpsmusikklivet i bygda foregikk i *Gran Jente- og Guttekorps* i 1960- og 1970-åra. I denne perioden hadde han selv med barn i korpset, men han engasjerte seg langt over vanlig foreldreinnsats. Hans M. Næss satt som leder i korpset i periodene 1965-1967 og 1969-1977. Som musikk lærer tro han også til med instruksjon når det var nødvendig og ikke minst stilte han gratis opp som bussjåfør slik at korpset kom seg ut på turer.

For innsatsen sin er han æresmedlem i korpset.